

klemens

A N K A R A

MÜZEDE 1 SAAT

RESİM VE HEYKEL

Cumhuriyet
Sanatının Sessiz
Tanığı

M Ü Z E S İ

HAZIRLAYAN MEHTAP KURT

MÜZEDE 1 SAAT

Bu sayımızın teması ses ve sessizlik, en güçlü karşılığını müzelerde bulur.

Bir portrenin bakışında sanatçının dünyası, bir manzaranın atmosferinde dönemin duyarlılığı, bir heykelin biçiminde toplumsal dönüşüm gizlidir. Eserler, geçmişi bugüne taşıyan sessiz anlatıcılardır. Ses eserlerin hafızasında yaşar; sessizlik ise o hafızayla kurduğumuz ilişkide anlam kazanır.

Bugünkü durağımız, Cumhuriyet'in kültürel belleğini taşıyan en önemli yapılardan biri: Ankara Resim ve Heykel Müzesi. Bir saatlik bu turda hem binayı hem Türk resminin yaklaşık yüz yıllık yolculuğunu, salon salon ve kronolojik bir sırayla izleyeceğiz.

SESSİZCE BAKIN

Her durakta sizden küçük bir şey isteyeceğiz: Bir eserin önünde bir dakika sessiz kalmak.

GİTME DEN ÖNCE

ADRES	Türk Ocağı Sokak No:1, Hacettepe Mahallesi, Ulus / Altındağ, Ankara
GÜN VE SAAT	Pazartesi kapalı; diğer günler yaklaşık 09:00–17:30. Kaynaklarda saatler birbirinden farklı görünüyor, gitmeden teyit etmenizi öneririz.
GİRİŞ	Müze Kart geçerlidir. Güncel ücret ve ziyaret koşulları için müzenin internet sitesine bakın.
BİLGİ	0312 310 20 95 · arhm.ktb.gov.tr
ESER KARTLARI	Müzenin sitesindeki “Başyapıtlar” sergisi eser tanıtım kartları, salonda gördüğünüz eserlerin ayrıntısını telefonunuzdan okumanızı sağlar.
SÜRE	Bu rota bir saate göre kurgulandı. Yakındaki Etnografya Müzesi ile aynı gün ziyaret edilebilir.

BAŞLAMADAN ÖNCE

KOYUNOĞLU'NUN SULUBOYA PROJE ÇİZİMİ

YAPININ HAFIZASI

Müzenin binası, 1926'da düzenlenen mimari yarışmayla başlayan bir hikâyenin ürünüdür. Yarışmayı kazanan Arif Hikmet Koyunoğlu, Ulus'taki Namazgâh Tepesi'nde Türk Ocakları Genel Merkezi'ni tasarlar. Aynı bölgede Etnografya Müzesi'ni de tasarlayan Koyunoğlu, genç Cumhuriyet'in yeni başkenti Ankara'da önemli bir kültür yapısına imza atar. Yapı, I. Ulusal Mimarlık Dönemi'nin Ankara'daki güçlü örneklerinden biri olarak şekillenir. Yapıya dışarıdan baktığınızda bu mimari anlayışın izlerini açıkça görebilirsiniz. Kesme taş yüzeyler yapıya sağlam ve bütünlüklü bir görünüm kazandırırken, simetrik cephe düzeni mimari kompozisyonu dengeler. Osmanlı kemerli pencereler ile Selçuklu mimarisinden gelen biçimsel göndermeler, tarihsel referansları cephede görünür hâle getirir. Anıtsal giriş ise bu düzenin en belirgin unsurlarından biridir. Girişin ölçeği ve konumu, yapının kamusal niteliğini vurgularken ziyaretçinin yapı ile kurduğu ilk karşılaşmayı da biçimlendirir.

Bu ayrıntılar bir arada düşünüldüğünde, yapının Osmanlı ve Selçuklu mimarisinden gelen biçimsel mirası yeni Cumhuriyet'in "ulusal mimari" anlayışıyla buluşturduğu görülür. Böylece Koyunoğlu'nun tasarımı, Ankara'nın yeni başkent kimliğini inşa eden mimari ortam içinde, geçmişle kurulan bağın da görünür bir ifadesine dönüşür.

Atatürk'ün projeyi suluboya çizim üzerinden beğenerek onayladığı ve yapının Türk motifleriyle biçimlenmesini istediği aktarılır.

PLAN KURGUSU VE İŞLEVSEL DÜZEN

Yapının plan şemasında tiyatro salonu ana mekânsal unsur oluşturur ve zemin katta konumlanır. Tiyatro bölümünün, şeref holü ile sergi mekânlarının oluşturduğu ana bölüme dik olarak yerleştirilmesi, yapıya karakteristik ters T planını kazandırır. Bu düzen, farklı işlevlerin tek bir mimari bütünlük içinde bir araya gelmesini sağlar. Tiyatro, toplantı, sergi ve temsil alanları aynı yapı içinde yan yana gelerek erken Cumhuriyet Ankara'sında kültürel etkinliklerin ve kamusal buluşmaların gerçekleştiği kapsamlı bir mekân kurgusu oluşturur.

Yapının inşasında yalnızca Türk işçiler görev alır. Dönemin nitelikli malzemeleri ve Türk kültürünü yansıtan mimari ayrıntılar kullanılır. Bu ayrıntıların özellikle iç mekânlarda yoğunlaşması dikkat çekicidir: Ahşap işçiliği, süsleme unsurları ve geleneksel Türk mimarisinden alınan motifler. Sergi alanları, toplantı bölümleri ve temsil mekânlarıyla birlikte düşünüldüğünde yapı, Türk Ocakları'nın kültürel çalışmalarını ve dönemin kamusal yaşamını aynı çatı altında buluşturan bir merkez niteliğindedir.

Yapının inşasında yalnızca Türk işçiler görev alır.

TÜRK OCAĞI SALONU

FOTOĞRAF
ARHM.KTB.GOV.TR

0-10 DK · TÜRK OCAĞI SALONU

İÇ MEKÂN ÖZELLİKLERİ

GİRİŞ HOLÜ VE ÇİFT KOLLU MERDİVEN

Taş, mermer, kemer, kubbe ve bezeme birlikte çalışarak mekânın bütünlüğünü kurar.

Yapının iç mekânına girildiğinde, mimari biçim ile süslemenin birlikte kurduğu güçlü bir temsil dili öne çıkar. Kubbeli orta mekân, mekânın düşey etkisini artırırken giriş holünden salonlara uzanan geçişler yapının anıtsal karakterini belirginleştirir. Çift kollu merdivenler, mekânsal hareketi iki yönde düzenleyen görsel bir odak oluşturur. Balkonlarda kullanılan Bursa kemeri biçimli korkuluklar, mermer yüzeylerdeki kum saati motifleri ve mihrap nişlerini çağrıştıran ayrıntılar, tarihsel mimari repertuarın iç mekânda yeniden yorumlandığını gösterir.

Taş, mermer, kemer, kubbe ve bezeme birlikte çalışarak mekânın bütünlüğünü kurar. Özellikle girişten Türk Ocağı Salonu'na uzanan güzergâh, ziyaretçiyi bir mekândan diğerine taşıırken yapının tarihsel ve temsilî karakterini aşamalı biçimde ortaya çıkarır.

TÜRK ODASI

Yapının en özgün iç mekânlarından biri olan Türk Odası Atatürk'ün özel isteği doğrultusunda Ankara'nın geleneksel konutlarından esinlenilerek tasarlanmıştır. Salonun ocak, sedir, şerbetlik ve sergen gibi unsurları, geleneksel Ankara evinin gündelik yaşamına ait mekânsal düzeni kamusal bir yapının içine taşır. Bitkisel ve geometrik kalem işi süslemeler, bezemeli şömine ve renkli vitraylar ise bu yerel karakteri yüzey, ışık ve bezeme üzerinden tamamlar. Koyunoğlu'nun Ankara Kalesi çevresindeki geleneksel Ankara evlerini inceleyerek süsleme örneklerini çizdiği ve bunların bir bölümünü yapıda uyguladığı aktarılır. Bu yaklaşım, Türk Odası'nı mimari tasarım ile yerel kültür arasındaki ilişkinin somutlaştığı bir mekâna dönüştürür. Ankara'nın evlerinden süzülen gündelik yaşam kültürü, burada Cumhuriyet'in kamusal mimarisiyle buluşarak mekânın içinde yaşayan bir yerel hafızaya dönüşür.

SESSİZCE BAKIN

Odada durup ışığın vitraylardan yüzeye nasıl düştüğüne bakın. Burada duyulmayan ses, bir Ankara evinin gündelik hayatıdır.

OKUMA NOTU

BİR YAPININ DEĞİŞEN KİMLİĞİ

Yapı ilk olarak Türk Ocakları için oluşturulmuş, Türk Ocakları'nın kapanmasının ardından 1930'lu yıllardan itibaren Ankara Halkevi olarak kullanılır. Konser, tiyatro, opera ve bale temsilleriyle Ankara'nın kültür ve sanat yaşamının canlı mekânlarından birine dönüşür. Böylece yapı, Cumhuriyet'in kültürel hayatında yeni bir dönem üstlenir. İlerleyen yıllarda kullanım alanı değişir ve yapı, Millî Eğitim Bakanlığı, Köy İşleri Bakanlığı ve Millî Savunma Bakanlığı gibi kamu kurumlarına tahsis edilir. Farklı işlevler yapının fiziksel dokusunda çeşitli değişikliklere ve zamanla yıpranmalara yol açar. Bu sürecin ardından 1975 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla bina, Resim ve Heykel Müzesi olarak düzenlenmek üzere Kültür Bakanlığı'na tahsis edilir. Restorasyon çalışmaları, yapının mimarı Arif Hikmet Koyunoğlu'nun gözetiminde yürütülür ve yapı yeni işlevine hazırlanır. 2 Nisan 1980'de, 6. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk tarafından Ankara Resim ve Heykel Müzesi olarak hizmete açılır.

1926

Mimari yarışma, Türk Ocakları Genel Merkezi

1930'lar

Ankara Halkevi: Konser, tiyatro, opera, bale

1975

Kültür Bakanlığı'na tahsis, restorasyon

2 Nisan 1980

Ankara Resim ve Heykel Müzesi açılır

Bugün müze, farklı dönemlere ait eserleri aynı çatı altında buluşturarak Türkiye sanat tarihinin yaklaşık bir asırlık birikimini ziyaretçileriyle paylaşır.

OKUMA NOTU

BUGÜNKÜ MÜZE

Bugün Ankara Resim ve Heykel Müzesi olarak işlevini sürdüren yapı, tarihsel mimari dokusunu çağdaş müzecilik ihtiyaçlarıyla bir arada taşır. Dört ana galeri ve on iki yan sergi odası, yapının farklı bölümlerini sergileme deneyiminin parçaları hâline getirir. Tiyatro ve Türk Ocağı Salonu, giriş holü, geçiş alanları ile eğitim ve etkinlik birimleri bu bütünlüğü tamamlar.

Yüksek tavanlı galerilerde difüz aydınlatma, eserlerin yüzey, renk ve biçim özelliklerinin dengeli biçimde algılanmasına imkân verir. Resim ve heykelin yanında özgün baskı, seramik, hüsn-i hat, tezhip ve minyatür gibi farklı sanat alanlarına ait eserlerin aynı yapı içinde karşılık bulması, ziyaretçiye geniş bir sanat tarihi panoraması sunar. Böylece koleksiyonun çeşitliliği, yapının tarihsel katmanlarıyla birlikte okunabilen zengin bir kültürel çevre oluşturur.

Müze koleksiyonunda Cumhuriyet öncesi ve sonrası dönemlere ait çok sayıda eser bulunmaktadır. Kaynaklarda müzenin koleksiyonunda yaklaşık 4500 eser bulunduğu belirtilmektedir. Bu eserler arasından farklı dönemleri ve sanat anlayışlarını temsil eden seçkiler sergilenmektedir.

MÜZENİN ANA BÖLÜMLERİ ŞU ŞEKİLDE DÜŞÜNÜLEBİLİR

Sürekli sergi salonları

Dönem ve sanatçı odaklı galeriler

Konser ve etkinlik salonu

Sedat Simavi Sanat Galerisi

Geçici sergi alanları

60 DAKİKALIK ROTA

Aşağıdaki sıra kronolojik bir okuma önerisidir. Salonların kat düzenine göre sırayı kendi yürüyüşünüze uyarlayabilirsiniz.

0-10 DK

Giriş holü, Türk Ocağı Salonu, Türk Odası
Binanın ölçeğini ve süslemesini okuyun.

10-20 DK

Şeker Ahmet Paşa, Osman Hamdi Bey ve Hoca Ali Rıza salonları
Üç salon Batılı anlamda resmin ilk adımları. *Silah Taciri*'nin önünde durun.

20-30 DK

İbrahim Çallı Salonu
Zeybekler ve Nazmi Ziya Güran'ın *Manzara*'sı: Işık ve renk.

30-40 DK

Müstakiller ve D Grubu
Figüratif Dışavurumlar: Ali Avni Çelebi Salonu'nda. Nabist Lekeler ve Geleneksel Kaynaklar: Bedri Rahmi Eyüboğlu Salonu'nda. Paris Ekolü / Lekecilik, Orfizm, Soyutlama: Abidin Dino Salonu'nda durun.

40-50 DK

Yeniler ve Onlar grupları
Nuri İyem ve Orhan Peker salonları: İnsan ve yerel motif.

50-60 DK

Erol Akyavaş Salonu ve çıkış
Turu, başladığınız yere dönerek bitirin.

SESSİZLİĞİN KATMANLARI

Koleksiyonlar

Koleksiyonun ilk çekirdeği, 1976'da bina Kültür Bakanlığı'na devredilirken Millî Eğitim Bakanlığı'ndan teslim alınan dört eserdir: Osman Hamdi Bey'in *Silah Taciri*, V. Vereshchagin'in *Timur'un Mezarı Başında*, Fausto Zonaro'nun *Genç Kız Portresi* ve Emel Cimcoz Korutürk'ün *Gazi'ye Şükran*'ı. Koleksiyon sonradan kamu kurumlarındaki yapıtların tespiti, satın alma, bağış ve Devlet Resim ve Heykel Sergileri'nde ödül alan eserlerle büyüdü. Bugün yaklaşık 4500 esere ulaşan koleksiyon; resim, heykel, seramik, özgün baskı, hat, tezhip, minyatür ve fotoğrafı kapsar.

Salonlar tek tek sanatçıları göstermenin ötesinde, Türk sanatındaki değişim çizgisini okumanıza yardım eden duraklar. Her salonun girişindeki bilgi panosu, sanatçının hangi dönem ve akımla anıldığını söyler.

İLK ÇEKİRDEK: DÖRT ESER, 1976

OSMAN HAMDİ BEY

Silah Taciri

V. VERESHCHAGİN

Timur'un Mezarı Başında

FAUSTO ZONARO

Genç Kız Portresi

EMEL CİMCOZ KORUTÜRK

Gazi'ye Şükran

OKUMA NOTU · KOLEKSİYON

OKUMA NOTU

BU REHBER NASIL OKUNMALI?

Ankara Resim ve Heykel Müzesi'nin mevcut sergileme düzeni, büyük ölçüde sanatçı salonları üzerine kurulu. Salon başlıklarında sanatçıların belirli bir akım, kuram, teknik ya da üslup bağlamındaki arayışlarına vurgu yapılır. "Kübizmin İzinde: Zühtü Müridoğlu Salonu", "Refik Epikman Salonu: Yeni Gerçekçilik ve Soyut Arayışlar" ve "Bedri Rahmi Eyüboğlu Salonu: Nabist Lekeler ve Geleneksel Kaynaklar" gibi başlıklar bu yaklaşımın belirgin örneklerini oluşturur. Böyle bir düzenleme, sanatçıların özgün üretim biçimlerini ve estetik yönelimlerini görünür kılarken, Türk resim tarihinin belirli dönemlerini ve sanatçı topluluklarını aynı tarihsel çizgi içinde izlemeyi ikinci plana taşır. Çallı Kuşağı, Müstakiller, D Grubu, Yeniler ve Onlar gibi Türk resminin gelişiminde belirleyici rol üstlenen sanatçı kuşakları ve grupları, mevcut salon başlıklarında doğrudan bir sergileme kategorisi olarak karşılık bulmaz.

Bu rehber, müzenin mevcut salon düzenini değiştiren alternatif bir sergileme önerisi yerine, koleksiyona farklı bir tarihsel okuma üzerinden

yaklaşmayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda Ankara Resim ve Heykel Müzesi, sanatçı salonlarından hareketle Türk resim tarihinin dönemleri, kuşakları ve sanatçı grupları üzerinden okunmaktadır. Çallı Kuşağı'nın izlenimci yönelimlerinden Müstakiller'in bireysel üslup arayışlarına, D Grubu'nun modernist biçim tartışmalarından Yeniler'in toplumsal gerçeklik vurgusuna ve Onlar'ın yerel kaynaklarla kurduğu görsel dile uzanan tarihsel çizgi, müze koleksiyonundaki sanatçıların ve eserlerin üzerinden takip edilmektedir.

Bu yaklaşımda müzenin mevcut salon başlıkları da ikinci bir okuma katmanı olarak korunmaktadır. Örneğin Zühtü Müridoğlu'nun kübist arayışları, sanatçının D Grubu içindeki konumu ve grubun modern biçim anlayışıyla birlikte; Refik Epikman'ın Yeni Gerçekçilik ve soyutlama yönelimleri, Müstakiller bağlamındaki bireysel arayışlarla birlikte ele alınabilmektedir. Böylece rehber, sanatçıların kendi salon başlıkları içinde tanımlamanın yanı sıra, onları Türk resim tarihinin oluşumunda yer aldıkları dönemseller ve kolektif bağlamlarla ilişkilendirerek izlemeyi önerir.

BİRİNCİ KATMAN

Müzenin salon başlıkları

İKİNCİ KATMAN

Kuşaklar ve gruplar: Çallı Kuşağı, Müstakiller, D Grubu, Yeniler, Onlar

OKUMA NOTU · İKİ KATMAN

İLK ADIMLAR

BİR MÜZEYİ SANAT TARİHİ ÜZERİNDEN OKUMAK

Türk resim sanatının Batılı anlamdaki ilk temsilcileri arasında Hoca Ali Rıza, Şeker Ahmet Paşa, Halil Paşa, Süleyman Seyyid ve Osman Hamdi Bey yer alır. Bu sanatçılar, Osmanlı'nın son döneminde resim sanatının yeni bir ifade alanı kazanmasında belirleyici rol oynamıştır. Manzara, portre, natürmort ve figür gibi

türler bu dönemde Batılı tekniklerle ele alınmaya başlanmıştır.

Bu sanatçılar üzerinden izlenen dönüşüm, geleneksel sanat anlayışından modern resme geçişin izlerini taşır. Onların eserleri, Cumhuriyet sanatının üzerine inşa edileceği temelleri oluşturur.

ŞEKER AHMET PAŞA SALONU

Gerçekçi Romantizm

Şeker Ahmet Paşa, Osmanlı resim sanatının Batılılaşma sürecinde önemli bir yere sahiptir. Manzara resimleri, doğanın gözlemlenmesine dayalı yaklaşımı ve resim yüzeyindeki atmosfer duygusu, onun sanatını dönemin önemli eşiklerinden biri hâline getirir. Müzenin Şeker Ahmet Paşa Salonu, sanatçının üretimini dönemin resim anlayışı içinde değerlendirmek için bir başlangıç noktası oluşturur. Müzenin sergi düzenlemesinde salon "Gerçekçi Romantizm" başlığıyla tanımlanmaktadır.

SESSİZCE BAKIN

Manzaradaki gökyüzüne ve ağaçlara bakın.
Kaç ses duyuyorsunuz, kaç yalınızca boşluk?

10-20 DK · ŞEKER AHMET PAŞA SALONU

OSMAN HAMDI BEY SALONU

Oryantalist Yorumlar

Osman Hamdi Bey, Türk sanat tarihinde ressam, arkeolog ve müzeci kimliklerinin kesiştiği önemli bir figürdür. Müzenin Osman Hamdi Bey Salonu'nun merkezindeki *Silah Taciri*, sanatçının oryantalist resim anlayışını değerlendirmek için önemli bir eserdir. Müzenin resmî açıklamasında eser, Osman Hamdi Bey'in koleksiyondaki başyapıtlarından biri olarak tanımlanmaktadır.

Silah Taciri'ne baktığınızda Osman Hamdi Bey'in ayrıntıya olan ilgisini hemen fark edebilirsiniz. Figürün kıyafetindeki dokular, halının desenleri, silahlar ve çevredeki mimari ayrıntılar tek tek seçilir. Doğu'ya ait mekânlar, giysiler ve eşyalar da bu ayrıntılı resim dili içinde kendi hikâyelerini anlatır sanki.

SESSİZCE BAKIN

Silah Taciri'ndeki nesneleri tek tek fark edin.
Hangisi konuşuyor, hangisi susuyor?

İBRAHİM ÇALLI SALONU

İzlenimcilik ve Sembolist Eğilimler

İbrahim Çallı ve 1914 Kuşağı: Işığın, Rengin ve Cumhuriyet'e Geçişin Ressamları

İbrahim Çallı Salonu, Türk resim sanatında Meşrutiyet döneminden Cumhuriyet'e uzanan dönüşümün önemli eşiklerinden birini temsil eder. İbrahim Çallı, Hüseyin Avni Lifij, Hikmet Onat, Feyhaman Duran ve Mihri Müşfik, "1914 Çallı Kuşağı" olarak bilinen sanatçı topluluğunun önemli temsilcileri arasında yer alır. Bu kuşak, Türk resim sanatında izlenimci etkilerin belirginleştiği bir dönemi temsil eder. Renk, ışık, fırça hareketi ve atmosfer duygusu bu sanatçıların eserlerinde öne çıkar. Portreler, manzaralar ve figürlü kompozisyonlar aracılığıyla bireysel duyarlılık daha görünür hâle gelir.

Çallı Kuşağı, Osmanlı'nın son döneminden Cumhuriyet'in ilk yıllarına geçişte sanatın dönüşen ruhunu taşır. Bu nedenle müzede bu kuşağa ait eserler, estetik ve tarihsel bir eşik olarak da görülebilir. Müzenin resmî sergi tanımında salon, "İzlenimcilik ve Sembolist Eğilimler" başlığı altında ele alınmaktadır.

SESSİZCE BAKIN

Çallı'nın figürlerinin duruşuna, Nazmi Ziya Güran'ın *Manzara*'sında İstanbul bostanlarının yeşiline bakın. Biri hareketin, diğeri ışığın sessizliğidir.

20-30 DK · İBRAHİM ÇALLI SALONU

GRUPLAR: SANATÇI SALONLARI

1929

MÜSTAKİL RESSAMLAR VE HEYKELTIRAŞLAR BİRLİĞİ

Bireysel Üslup ve Modern Arayışlar

Refik Epikman, Ali Avni Çelebi, Şeref Akdik, Zeki Kocamemi, Hale Asaf ve Cevat Dereli gibi sanatçılar Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği çevresinde anılır. Cumhuriyet'in erken döneminde sanatı akademik kalıpların dışına taşıyan bu sanatçılar, Türk

resminin çağdaş bir dile kavuşması için çalışır. Aynı grupta olsalar da müzede farklı başlıklar altında okunurlar; Refik Epikman'da Yeni Gerçekçilik ve soyut arayışlar ve Ali Avni Çelebi'de figüratif dışavurumlar öne çıkar.

ALİ AVNİ ÇELEBİ SALONU

ALİ AVNİ ÇELEBİ SALONU

Figüratif Dışavurumlar

Ali Avni Çelebi'nin salonunda figür, gerçekçi bir betimlemeden çok duygu ve ifade taşıyıcısı olarak öne çıkar. Yüzeyler, renkler ve jestler bir ruh hâlini görünür kılar.

REFİK EPİKMAN SALONU

REFİK EPİKMAN SALONU

Yeni Gerçekçilik ve Soyut Arayışlar

Bu iki salonda Türk resim tarihinin kendine has üslup ve teknikleriyle birbirinden değerli sanatçıları yer alır. Burada önemli olan esas şey salon sanatçı başlıklarından çok salonda yer alan sanatçıların yöntem, teknik ve kuramsal çerçeveleridir.

SESSİZCE BAKIN

Aynı grubun iki salonu arasında gidip gelin ve ortak olan şeyi değil, ayrılan şeyi arayın.

30-40 DK · MÜSTAKİLLER

1933

D GRUBU

Modern Sanatın Yeni Dili

Nurullah Berk, Abidin Dino, Zeki Faik İzer, Elif Naci, Cemal Tollu ve Zühtü Müridoğlu'nun 1933'te bir araya gelmesiyle kurulan D Grubu, Türk resminde akademik ve izlenimci anlayış karşısında modernist bir yönelimin belirginleşmesini sağlar. Grup sanatçıları, doğanın doğrudan betimlenmesi yerine biçim, yapı, hacim ve kompozisyon sorunlarına odaklanır. Başta Kübizm olmak üzere Avrupa modernizminin farklı eğilimlerinden yararlanarak resmin plastik olanaklarını araştırır.

D Grubu'nun Türk resim tarihindeki belirgin katkısı, modern sanatın biçimsel ve düşünsel sorunlarını Türk resim ortamının gündemine taşımasıdır. Kübist geometrik kurgu, konstrüktif anlayış, hacim ve renk ilişkileri, sanatçıların farklı üsluplar içinde geliştirdiği başlıca araştırma alanları arasında yer alır. Grup üyeleri ortak bir üslup geliştirmek yerine, modern sanatın sunduğu olanakları kendi plastik anlayışları doğrultusunda yorumladılar.

NURULLAH BERK SALONU

Kübist Biçimler, Motifsel Yorumlamalar

Nurullah Berk'in resimlerinde Kübizmin geometrik biçim anlayışı, sadeleştirilmiş figürler ve güçlü kompozisyon düzeni öne çıkar. Sanatçı, Batı modernizminin biçim arayışlarını geleneksel Türk sanatlarının motif ve yüzey anlayışıyla buluşturarak kendine özgü bir görsel dil geliştirmiştir.

SESSİZCE BAKIN

Figürlerin bakışlarını ve duruşlarını takip edin.
Ve ne söylediklerini dinleyin.

30-40 DK · D GRUBU · NURULLAH BERK SALONU

ZÜHTÜ MÜRİDOĞLU SALONU

Kübizmin İzinde

Zühtü Müridoğlu'nun salonu, Kübizmin Türk resmindeki izini sürer. Figürler ve nesneler, düzlemlere bölünerek yeniden kurulur. Resim bakılan şeyi göstermekten çok, nasıl bakıldığını gösterir. Bu grup, Cumhuriyet'in yenilikçi ve çağdaşlaşmacı yönünü sanat alanında temsil eden güçlü bir dönemeçtir.

BEDRİ RAHİMİ EYÜBOĞLU SALONU

Nabist Lekeler ve
Geleneksel Kaynaklar

SESSİZCE BAKIN

Tanıdık bir nesneden
soyutlamaya kaydığınız
noktayı arayın.
Sessizlik tam orada mı başlıyor?

Bedri Rahmi, halk sanatları, kilim ve dokuma motifleri, yazma desenleri, minyatür ve geleneksel süsleme anlayışından beslenerek bu kaynakları çağdaş resmin biçim ve renk olanakları içinde yeniden yorumlar. Canlı renkler, ritmik lekeler, yalınlaştırılmış biçimler ve dekoratif yüzey düzenlemeleri, sanatçının kendine özgü görsel dilinin temel özelliklerini oluşturur. Böylece yerel ve geleneksel imgeler, modern resmin içinde yeni bir ifade alanı kazanır.

30-40 DK · D GRUBU · MÜRİDOĞLU, EYÜBOĞLU

ABİDİN DİNO SALONU

Paris Ekolü / Lekecilik, Orfizm, Soyutlama

SESSİZCE BAKIN

Bir soyut yapıtın önünde,
konusu olmayan bir resmin
sessizliğini dinleyin.

1940

YENİLER GRUBU

Toplumsal Gerçekliğe Açılan Sanat

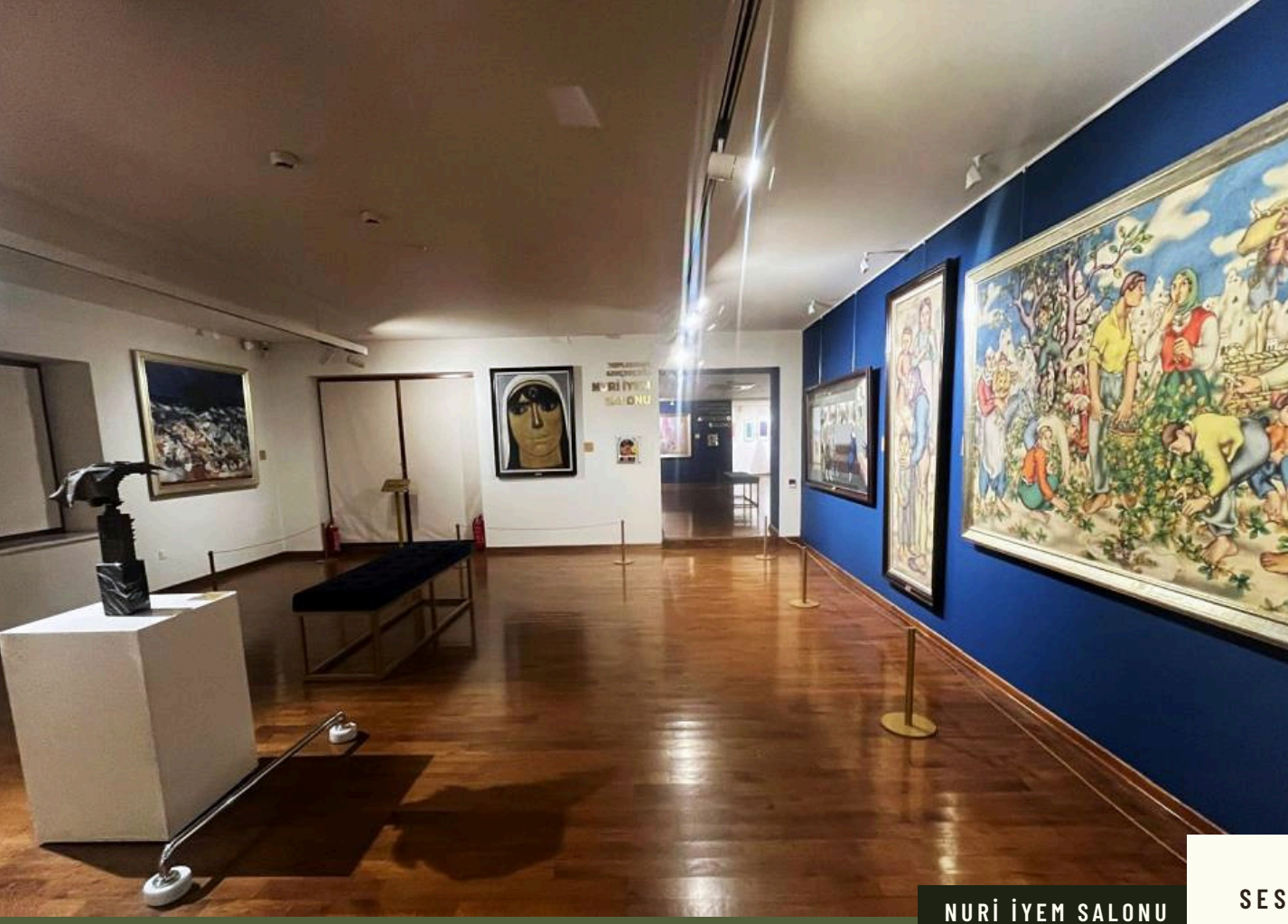
1940 Yeniler Grubu, Türkiye’de sanatın toplumsal gerçekliklere yöneldiği önemli bir damarı temsil eder. Sanatçılar, gündelik yaşamı, emeği, insanı ve toplumsal çevreyi konu edinerek sanatın yalnızca estetik bir alan olmadığını; aynı zamanda toplumla ilişki kuran bir ifade biçimi olduğunu göstermiştir. Grup, Nuri İyem, Avni Arbaş, Abidin Dino, Selim Turan, Nejad Devrim, Kemal Sönmezler, Haşmet

Akal gibi sanatçılardan oluşmaktadır. Müzenin sessizlik temasına en doğrudan bu bölüm karşılık verir.

Resimler, sesi çoğu zaman duyulmayan insanların hayatını görünür kılar. Bu grupta yer alan Ferruh Başağa ise renk, biçim ve soyut mekân ilişkileri üzerinden geliştirdiği kendine özgü resim anlayışıyla farklı bir yönelim ortaya koyar.

30-40 DK · ABİDİN DİNO SALONU · YENİLER'E GEÇİŞ

NURİ İYEM SALONU

NURİ İYEM SALONU

Toplumcu Gerçekçilik

Köy yaşamı, emek, göç ve gündelik hayat gibi konuları işlerken figürleri olduğu gibi yansıtır. Odağı yüzlerdeki ifade ve bakışta yoğunlaşır. Özellikle kadın portrelerinde iri gözler ve belirgin yüz hatları, resme güçlü bir duygusal gerilim kazandırır.

SESSİZCE BAKIN

Nuri İyem Salonu'nda figürlerin yüzlerine ve ellerine bakın. Kimin sesi bu tuvale sığmış?

FERRUH BAŞAĞA SALONU

Soyut Dışavurumlar, Zamanlar, Mekânlar ve Geleneksel Kaynaklar

FERRUH BAŞAĞA SALONU

SESSİZCE BAKIN

Renklerin birbirini nasıl dengelediğine bakın. Bu resimde sessizlik bir boşluk mu, bir denge mi?

Ferruh Başağa, modern Türk resminde biçim, renk ve yapı arayışıyla öne çıkan bir sanatçıdır. Onun salonunda resim, belirli bir konuyu anlatmaktan çok renk ve biçimlerin birbiriyle kurduğu ilişki üzerinden okunur. Ziyaret ederken bu dengeye, renklerin yüzeydeki dağılımına ve biçimlerin mekân duygusunu nasıl oluşturduğuna dikkat edebilirsiniz.

ONLAR GRUBU

Yerel Duyarlılık ve Modern Biçim

Fikret Otyam, Mehmet Pesen, Turan Erol ve Orhan Peker gibi sanatçılar, Anadolu kültüründen, halk sanatının süsleme öğelerinden ve gündelik yaşamdan hareketle renkçi ve lekeci bir yaklaşım geliştirdi. Onlar Grubu, Cumhuriyet sanatının yalnızca Batı'ya yönelen bir modernleşmeden ibaret olmadığını, yerel kaynaklarla yeni bir dil kurmaya da çalıştığını gösterir.

ORHAN PEKER SALONU

Lirik Soyutlama

SESSİZCE BAKIN

Orhan Peker Salonu'nda renklerin birbirini nasıl izlediğini inceleyin, sonra gözlerinizi bir an kapatın. Aklınızda kalan ritim bir tuvalin dokusuna mı, sözsüz bir halk ezgisine mi benziyor?

40-50 DK · ONLAR · ORHAN PEKER SALONU

BITİŞ

Müze turunda Erol Akyavaş Salonu ile başladığınız yere geri dönersiniz.

EROL AKYAVAŞ SALONU

Kapılar ve Semboller, Yeni Figürasyon,
Toplumsal Eleştirel Gerçeklik

Erol Akyavaş, şiirden, yazıdan ve düşünce dünyasından beslenen soyut bir resim dili kurar. Turun bu son salonunda resimler sözden çok çağrışımla konuşur. Başladığınız yere döndüğünüzde ziyaretinizi bu sessiz dille tamamlarsınız.

SESSİZCE BAKIN

Bir resmin önünde
sadece çizgilere bakın.
Hangisi bir harf, hangisi bir
nefes gibi?

50-60 DK · EROL AKYAVAŞ SALONU VE ÇIKIŞ

OKUMA NOTU

TÜRKİYE TARİHİ İÇİN ÖNEMİ

Sanat, Ulus ve Bellek

Bu yapı, üç düzeyde tarihsel önem taşır:

İLK OLARAK

Erken Cumhuriyet Ankara'sının imar sürecinde inşa edilen simge niteliğindedir. Yeni başkentte kültürel kurumların oluşturulması, Cumhuriyet'in modernleşme projesinin önemli bir parçasıdır.

İKİNCİ OLARAK

Ankara Halkevi döneminde halkın sanatla, eğitimle ve kültürle buluştuğu bir merkez olmuştur. Konserler, tiyatro oyunları, opera ve bale gösterileri bu yapıda gerçekleştirilmiştir. Yapı başkent'in kültürel yaşamına yön vermiştir.

ÜÇÜNCÜ OLARAK

Müze kimliğiyle Türkiye sanat tarihinin korunması, sınıflandırılması ve sergilenmesi görevini üstlenmiştir. Aynı zamanda kamu kurumlarında dağınık hâlde bulunan eserlerin toplanması ve korunmasıyla ulusal sanat belleğinin kurumsallaşmasına da katkı sağlamıştır.

OKUMA NOTU • TURDAN SONRA

0 10 20 30 40 50 60

MÜZEDEN AYRILIRKEN

Bir saat içinde bir yapının, bir kentin ve Türk sanatının yaklaşık yüz yıllık hafızasında dolaştınız. Başladığınız yere döndüğünüzde girişteki taş ve mermer aynı, ama siz artık bu binayı Cumhuriyet'in kurduğu bir sanat belleğinin içinden, salon salon okudunuz. Bir zamanlar konser, tiyatro ve bale temsillerinin sesiyle dolan bu mekân, bugün resimlerin sessizliğine ev sahipliği yapıyor: Kubbeli orta mekân ve taş duvarlar her iki sesin de tanığı.

Şeker Ahmet Paşa'nın manzarasından Erol Akyavaş'ın çizgilerine uzanan yolda bir yüzyıllık Türk resminin hem seslerini hem sessizliklerini dinlediniz. Müzeden girdiğinizden farklı bir sessizlikle çıkıyorsunuz. Çünkü artık o sessizliğin içinde hangi seslerin saklı olduğunu biliyorsunuz.

klemens

Yeni nesil kültür sanat platformu